

ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลควนโพธิ์

องค์การบริหารส่วนตำบลควนโพธิ์ จังหวัดสตูล

ตำบลควนโพธิ์มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 10,656 ไร่ ซึ่งมีพื้นที่ทำนาข้าวได้ประมาณ 3,058 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีการปลูกข้าวอยู่ทุกหมู่บ้าน การปลูกข้าวของตำบลส่วนใหญ่ปลูกไว้เพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย มีพื้นที่นาเป็นของตนเอง ผลผลิตข้าวโดยเฉลี่ย 380 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ สาเหตุสำคัญที่ทำให้ผลผลิตข้าวต่ำ คือ เกษตรกรส่วนมากยังขาดความรู้ ทำให้ใช้เทคโนโลยีการผลิตอย่างไม่ถูกต้องกับช่วงเวลาการเจริญเติบโตของข้าว ประกอบกับเกษตรกรใช้ข้าวพันธุ์พื้นเมืองมาเป็นเวลานาน ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อผลผลิตที่ตกต่ำลง

วิถีนวัตกรรม

ปี 2545 องค์การบริหารส่วนตำบลควนโพธิ์ดำเนินการจัดตั้ง "ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลควนโพธิ์" ขึ้น เพื่อเป็นแหล่งผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีของชุมชน และเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ถูกต้องให้กับเกษตรกร

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองสตูล

จังหวัด: สตูล

ประชากร: 4,921 คน

พื้นที่: 24.54 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. อบต. ควนโพธิ์ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นศูนย์กลางในการแจกจ่ายและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพแก่ชุมชน ตลอดจนให้ความรู้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 29 คน
2. ปี 2546 จัดทำแผนการดำเนินงานทำแปลงสาธิตผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 200 ไร่ ในพื้นที่หมู่ที่ 2 ทำให้มีเมล็ดพันธุ์จากการสาธิตเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 100,000 กิโลกรัมต่อปี และมีเป้าหมายกระจายพันธุ์ข้าวตั้งแต่ปี 2546-2549 โดยจะทำการขยายพื้นที่ในการเพาะปลูกสู่เกษตรกรในหมู่บ้านใกล้เคียงปีละ 1,000 ไร่ รวมพื้นที่ทั้งหมด 4,000 ไร่ ใน 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งหญ้าแดง หมู่ที่ 3 บ้านโคกพิลา หมู่ที่ 4 บ้านเกาะเนียง และหมู่ที่ 5 บ้านใหม่ รวมทั้งรัฐบาลสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี จำนวน 3,000 กิโลกรัม จำนวน 2 ปี
3. โครงการดำเนินกิจกรรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรข้าวในพระราชดำริ จำนวน 8 ครั้ง ตั้งแต่เตรียมดิน-เก็บเกี่ยวข้าว ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยนักวิชาการเกษตรเป็นวิทยากรจำนวน 2 คน
4. จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลควนโพธิ์ขึ้น เพื่อช่วยเหลือสมาชิกให้เกิดการออมและให้สมาชิกกู้เงินเพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิต โดยมีสมาชิกทั้งหมด 29 คน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

1. งบประมาณภายใต้แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลควนโพธิ์และงบประมาณรายได้แผนธุรกิจชุมชนของอบต.ควนโพธิ์ รวมทั้งสิ้น 267,700 บาท ประกอบด้วย

- อาคารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร 200,000 บาท
 - แผนธุรกิจชุมชน 7,700 บาท
 - โครงการส่งเสริมอาชีพราษฎรหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว เป็นเงิน 60,000 บาท
2. ได้รับการสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร (ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนและโรงงานเกษตรกรข้าว) เป็นเงินทั้งสิ้น 253,700 บาท ดังนี้
- เมล็ดพันธุ์ข้าว “เลี้ยงพัทลุง” 36,000 บาท
 - ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 48,000 บาท
 - ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 16,000 บาท
 - วัสดุฝึกรอบรม 3,700 บาท
 - อาหารและเครื่องดื่ม 150,000 บาท
3. เงินทุนหมุนเวียนโครงการแปรรูปสินค้าเกษตรปี 2546 เป็นเงิน 150,000 บาท

อุปกรณ์/เครื่องมือ	1. เมล็ดพันธุ์ข้าว	จำนวน 3,000 กิโลกรัม
	2. ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0	6,000 กิโลกรัม
	3. ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0	2,000 กิโลกรัม
บุคลากร	1. อาสาสมัครชุมชนเข้าร่วมนำแปลงมาผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี 200ไร่ จำนวน 29 คน	
	2. เจ้าหน้าที่อบต.รับผิดชอบการประสานงานโดยเฉพาะ จำนวน 1 คน	

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
กันยายน-ธันวาคม 2545	-จัดทำแผนโครงการ และเสนอแผนต่อสภาอบต. ควนโพธิ์	-อบต. ควนโพธิ์
มกราคม-เมษายน 2546	-เตรียมพื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและประชุมเกษตรกร เพื่ออบรมถ่ายทอดความรู้	-อบต. ควนโพธิ์/ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรฯ/ สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง/ เกษตรกร
พฤษภาคม-มิถุนายน 2546	-เตรียมวัสดุอุปกรณ์	-อบต. ควนโพธิ์/ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรฯ/ สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง
วันที่ 2 กรกฎาคม 2546	-สำรวจ วิเคราะห์ระบบนิเวศ เตรียมดิน พันธุ์ข้าว ปุ๋ยและทดสอบการงอก	-อบต. ควนโพธิ์/ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรฯ/ เกษตรกร
วันที่ 16 กรกฎาคม 2546	-ดูศัตรูพืช ศัตรูธรรมชาติ ระบบนิเวศ และการงอก	-อบต. ควนโพธิ์/ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรฯ/ เกษตรกร

วัน เดือน ปี	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
วันที่ 23 กรกฎาคม 2546	-ตรวจสอบพัฒนาการของต้นข้าวระยะแตกกอ วัชพืชในนาข้าว ศัตรูข้าวในระยะยางปล้อง	-อบต. ควนโพธิ์/ ศูนย์ ถ้ำ ย ท อ ด เทคโนโลยีการเกษตรฯ/ เกษตรกร
สิงหาคม 2546	-ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าดิน ตรวจดูศัตรูข้าวระยะตั้งท้อง	-อบต. ควนโพธิ์/ ศูนย์ ถ้ำ ย ท อ ด เทคโนโลยีการเกษตรฯ/ เกษตรกร
วันที่ 17 กันยายน 2546	-ตรวจสอบพัฒนาการของข้าวระยะออกดอกและ ระยะนํ้านม	-อบต. ควนโพธิ์/ ศูนย์ ถ้ำ ย ท อ ด เทคโนโลยีการเกษตรฯ/ เกษตรกร
วันที่ 1 ตุลาคม 2546	-ตรวจสอบพัฒนาการของต้นข้าวระยะแบ่งและ ความรู้หลังการเก็บเกี่ยว	-อบต. ควนโพธิ์/ ศูนย์ ถ้ำ ย ท อ ด เทคโนโลยีการเกษตรฯ/ เกษตรกร

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

กรมส่งเสริมการเกษตร (ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนและโรงงานเกษตรกรข้าว) สนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์ข้าว "เจี๊ยงพัทลุง", ปุ๋ยเคมี 16-20-0 , ปุ๋ยเคมี 46-0-0 เป็นต้น

สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสตูล สนับสนุนทางด้านวิชาการในการให้ความรู้เทคโนโลยีการผลิตข้าวให้แก่เกษตรกร

ศูนย์ถ้ำ ย ท อ ด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลควนโพธิ์ ศูนย์กลางการประชุม และคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งสนับสนุนสถานที่ในการจัดอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี และแจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวแก่เกษตรกร

เกษตรกรในพื้นที่ ได้รับเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพและได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีในการผลิตข้าว

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. เกษตรกรในตำบลควนโพธิ์มีพื้นที่ทำนาข้าวประมาณ 3,058 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29 ของพื้นที่ทั้งหมด ผลผลิตข้าวโดยเฉลี่ย 380 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ
2. เกษตรกรใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวไม่ถูกต้องกับช่วงการเจริญเติบโตของข้าวและใช้ข้าวพันธุ์พื้นเมืองมาเป็นเวลานาน

หลังการดำเนินการ

1. ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นจากเดิมไม่ต่ำกว่า 120 กิโลกรัมต่อไร่ หรือคิดเป็น 500 กิโลกรัมต่อไร่
2. เกษตรกรได้รับการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่เหมาะสมผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีแปลงผลิตข้าวพันธุ์ดี 200 ไร่ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ไม่ต่ำกว่า 100,000 กิโลกรัมต่อปี

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	จัดตั้งเจ้าหน้าที่อบต. จำนวน 1 คนทำหน้าที่รับผิดชอบประสานงานโดยเฉพาะเพื่อการดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การสนับสนุนของผู้บริหารในการตั้งใจพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น
2. การสร้างความร่วมมือและความไว้วางใจกันและกันระหว่างอบต. ควนโพธิ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเกษตรกร โดยเฉพาะเกษตรกรที่มองเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับร่วมกัน

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

อบต. ควนโพธิ์และศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน จัดหาสถานที่จัดเก็บพันธุ์ข้าว และจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลควนโพธิ์ขึ้น เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนของศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ในปี 2547 จะขยายไปยังพื้นที่ข้างเคียงอีกไม่ต่ำกว่า 1,000 ไร่ ในปีถัดไปอีก 4 ปีจนถึงปี 2549

บทเรียนที่ได้รับ

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดี และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายอดิสร ยาแบโโด
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบล
ที่อยู่ : หมู่ที่ 2 ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
โทรศัพท์ : (074) 724-876

ชื่อ-นามสกุล : นายสมเกียรติ โต๊ะเหล็ม
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบล
ที่อยู่ : หมู่ที่ 2 ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
โทรศัพท์ : (074) 724-876

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวอารุวรรณ หมาดครา
ตำแหน่ง : ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลควนโพธิ์
ที่อยู่ : หมู่ที่ 2 ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
โทรศัพท์ : (074) 724-876

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีนใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ที่ 2 ตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล 91000
ขนาดพื้นที่ งบประมาณรายจ่าย	24.54 ตารางกิโลเมตร 2,968,507.45 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
งบประมาณรายได้	4,476,548.01 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	8 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 1 คน ลูกจ้างประจำ 4 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	4,921 คน
จำนวนครัวเรือน	1,002 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	20-30 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	20,900 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตชุมชน	ตำบลควนโพธิ์ มีพื้นที่ทั้งหมด 17,930 ไร่ ภูมิประเทศเป็นเนินควน และเป็นที่ราบ ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งหมด 1,002 ครัวเรือน สภาพทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ค้าขายและรับจ้าง และพื้นที่ตำบลควนโพธิ์มีจุดเด่นที่เอื้อต่อการพัฒนาตำบลเพราะบางส่วนติดต่อกับแหล่งท่องเที่ยวหนองปลักพระยา สามารถค้าขายได้